

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ชนิดย้อนหลัง (Expost Facto Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมอนามัยด้านความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตนของ ครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนกลุ่มอาการสงบและกลุ่มอาการไม่สงบ

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ หัวหน้าครอบครัวที่ผู้ป่วยโรคเรื้อนในครอบครัวมีระยะเวลาการรักษา 3 - 5 ปี ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาเฉลี่ยสูงสุดที่ใช้ในการรักษาโรคเรื้อน แต่เนื่องจากประชากรในลักษณะดังกล่าวมีจำนวนไม่เพียงพอ ผู้วิจัยจึงเพิ่มระยะเวลาที่ผู้ป่วยในครอบครัวได้รับการรักษาขึ้นเป็น 3 - 8 ปี ดังนั้นประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงหมายถึงหัวหน้าครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อนของศูนย์โรคเรื้อน เขต 12 ที่ขึ้นทะเบียนรับการรักษาครั้งแรกระหว่างปี พ.ศ. 2522 - 2527 และยังไม่จำหน่ายออกจากทะเบียนก่อนวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2530 กรณีที่หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ป่วยโรคเรื้อนนั้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้มีอำนาจรองลงมา หรือผู้ที่ให้การดูแลผู้ป่วยในเรื่องการรักษา ได้ประชากรจำนวน 212 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยถือเกณฑ์การแบ่งจากผลการตรวจสภาวะร่างกายของผู้ป่วยโรคเรื้อนในครอบครัว ประจำปี 2530 ได้แก่

- 1.1 กลุ่มควบคุม ได้แก่หัวหน้าครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อนกลุ่มอาการสงบ (Inactive) มีจำนวน 130 คน
- 1.2 กลุ่มศึกษา ได้แก่หัวหน้าครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อนกลุ่มอาการไม่สงบ (Active) มีจำนวน 82 คน

2. ตัวอย่างประชากร ได้จากการสุ่มตัวอย่างประชากรด้วยการจับคู่ระหว่างประชากรกลุ่มควบคุมและกลุ่มศึกษา โดยมีองค์ประกอบร่วมที่ใหญ่ ๆ ที่ใช้ในการจับคู่คือ

2.1 ระยะเวลาที่มีผู้ป่วยโรคเรื้อนในครอบครัว หมายถึงระยะเวลาที่สมาชิกในครอบครัวได้รับการวินิจฉัยว่าป่วยเป็นโรคเรื้อน และเริ่มทำการรักษาครั้งแรกจนถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2530

2.2 ชนิดของผู้ป่วยในครอบครัว หมายถึงผลการวินิจฉัยที่ผู้ป่วยโรคเรื้อนของครอบครัวที่ศึกษาได้รับครั้งแรกเมื่อขึ้นทะเบียนรับการรักษา แบ่งออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ ชนิดไม่ติดต่อกัน (NL หรือ Non-lepromatous) และชนิดติดต่อกัน (L หรือ Lepromatous)

2.3 ศาสนา หมายถึง ศาสนาที่ครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อนมีถือ โดยถือว่าเป็นศาสนาเดียวกับที่ผู้ป่วยโรคเรื้อนมีถือด้วย แบ่งเป็น 2 ศาสนาคือ ศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม

สุ่มตัวอย่างประชากรโดยจับคู่ระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งสามประการข้างบนรวมกันเป็นคู่ ๆ และจกรายชื่อของแต่ละคู่ไว้ ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 50 คู่ รวม 100 คน ดังตาราง

ตารางที่ 2 ตัวอย่างประชากรจำแนกตามองค์ประกอบที่ใช้จับคู่

คู่ที่	จำนวนคู่ (คู่)	ระยะเวลาที่ผู้ป่วยโรคเรื้อนในครอบครัวรับการรักษา (ปี)	ชนิดของผู้ป่วย	ศาสนา
1 - 5	5	3 - 5	ไม่ติดต่อกัน	พุทธ
6 - 18	13	3 - 5	ไม่ติดต่อกัน	อิสลาม
19 - 24	6	3 - 5	ติดต่อกัน	พุทธ
25 - 30	6	3 - 5	ติดต่อกัน	อิสลาม
31 - 35	5	มากกว่า 5	ไม่ติดต่อกัน	พุทธ
36 - 39	4	มากกว่า 5	ไม่ติดต่อกัน	อิสลาม
40 - 47	8	มากกว่า 5	ติดต่อกัน	พุทธ
48 - 50	3	มากกว่า 5	ติดต่อกัน	อิสลาม
รวม	50			

ตัวอย่างประชากรได้จากการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยการจับคู่ระหว่างครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนกลุ่มอาการสงบและกลุ่มอาการไม่สงบ ซึ่งมีองค์ประกอบรวมกัน ศูนย์โรคเรื้อนเขต 12

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสำรวจรายการส่วนบุคคล แบ่งเป็นสองส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการข้อมูลส่วนบุคคลจากระเบียนของผู้ป่วย โรคเรื้อนในครอบครัวที่เป็นตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับเรื่องชนิกของผู้ป่วย ศาสนา ระยะเวลาที่รับ การรักษา เพศ อายุ วิธีการคนพบผู้ป่วย และจังหวัด

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจรายการข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากร โดยใช้ วิธีสัมภาษณ์ ในเรื่องอายุ การศึกษา เพศ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และความสัมพันธ์กับผู้ป่วย

ชุดที่ 2 แบบสอบวัดพฤติกรรมอนามัยของครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนที่เป็นตัวอย่าง ประชากร แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบวัดพฤติกรรมอนามัยด้านความรู้เกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ ลักษณะแบบสอบวัดประกอบด้วยข้อความ และมีคำตอบให้เลือกได้ 3 ตัว เลือก ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งเพียงข้อเดียวคือ "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" หรือ "ไม่ทราบ" ตามความรู้ที่ตนมีอยู่ มีทั้งข้อความด้านบวกและลบ จำนวน 37 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบวัดพฤติกรรมอนามัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ ลักษณะแบบสอบวัดเป็นมาตราลิเกอร์ต (Likert Scale) มี 3 ระดับคือ "เห็นด้วย" "ไม่แน่ใจ" และ "ไม่เห็นด้วย" โดยมีทัศนคติทั้งด้านบวกและด้านลบ จำนวน 31 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบวัดพฤติกรรมอนามัยด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับงานควบคุม โรคเรื้อนโดยใช้วิธีสัมภาษณ์ ลักษณะแบบสอบวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับคือ "ปฏิบัติบ่อยครั้ง" "ปฏิบัติเป็นบางครั้ง" และ "ไม่เคยปฏิบัติ" มีทั้งการปฏิบัติทั้ง ทางบวกและทางลบ จำนวน 29 ข้อ

วิธีสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตนของผู้ป่วยโรคเรื้อน ครอบครัว และประชาชนที่มีต่องานควบคุมโรคเรื้อนจากหนังสือ รายงาน วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาหนังสือ เอกสาร จุลสาร ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการให้ สู้ศึกษาเรื่องโรคเรื้อนแก่ผู้ป่วยโรคเรื้อน ครอบครัวของผู้ป่วย และประชาชนทั่วไป

3. ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ในงานควบคุมโรคเรื้อนของศูนย์โรคเรื้อนเขต 12 จากรายงาน ประจำปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้วิจัยเองรวมทั้งบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. สร้างแบบสอบถามพฤติกรรมอนามัยด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตนของ ครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน โดยใช้ข้อมูลที่ได้ศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถามพฤติกรรมอนามัยนี้ประกอบไปด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามพฤติกรรมอนามัยด้านความรู้เกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน ลักษณะแบบสอบถาม เป็นข้อความรู้ทั้งทางบวกและลบในเรื่อง "สาเหตุ อาการ และการติดต่อ" "การรักษาโรคเรื้อน" "การป้องกันโรคเรื้อน" และ "การส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสภาพ ในโรคเรื้อน" จำนวน 53 ข้อ โดยแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกได้ 3 คำตอบคือ "ใช่" "ไม่ใช่" และ "ไม่ทราบ"

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมอนามัยด้านทักษะเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน ลักษณะแบบสอบถาม ประกอบด้วยทักษะทั้งทางบวกและลบต่อเรื่องต่างๆ คือ "สาเหตุ อาการ และการติดต่อ" "การรักษาโรคเรื้อน" "การป้องกันโรคเรื้อน" และ "การส่งเสริมสุขภาพและ ฟื้นฟูสภาพในโรคเรื้อน" จำนวน 40 ข้อ ในแต่ละข้อมีคำตอบในลักษณะมาตราลิกเออร์ต (Likert Scale) ให้เลือกตอบ 3 ระดับคือ "เห็นด้วย" "ไม่แน่ใจ" และ "ไม่เห็นด้วย"

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมอนามัยด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน ลักษณะแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยการปฏิบัติตนในเรื่อง "การรักษาโรคเรื้อน" "การป้องกัน โรคเรื้อน" และ "การส่งเสริมสุขภาพ และฟื้นฟูสภาพในโรคเรื้อน" จำนวนรวม 34 ข้อ แต่ละข้อ

มีค่าตอบในลักษณะประมาณค่า (Rating Scale) ให้เลือกตอบตามการปฏิบัติจริงได้ 3 ระดับคือ "ปฏิบัติบ่อยครั้ง" "ปฏิบัติเป็นบางครั้ง" และ "ไม่เคยปฏิบัติ"

5. นำแบบสอบถาม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขจากข้อ 5 แล้ว ไปตรวจสอบความตรง ตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางคํานงงานควบคุมโรคเรื้อน คํานสาธารณสุข ชุมชน คํานระบาศึกษา และคํานจิตวิทยา จำนวน 12 ท่านตรวจความตรงตามเนื้อหา ขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และหาค่าค่าถามแต่ละส่วนคือ

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมอนามัยด้านความรู้ ให้หาค่าค่าถามว่าข้อใดเป็นด้านบวก ข้อใดเป็นด้านลบ และขอค่าถามข้อใดวัดความรู้ในชั้นใดคือ ชั้นความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมอนามัยด้านทัศนคติ ให้หาค่าข้อความว่าข้อความในข้อใด เป็นทัศนคติด้านบวก ข้อความใดเป็นทัศนคติด้านลบ และข้อความใดวัดทัศนคติในชั้นใด คือ ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความพร้อมกระทำ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมอนามัยด้านการปฏิบัติตน ให้หาค่าข้อความว่าข้อความในข้อใด เป็นการปฏิบัติตนด้านบวก และข้อใดเป็นการปฏิบัติตนด้านลบ

เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้ง 12 ฉบับกลับคืนมาแล้ว ได้ตรวจแก้ไขปรับปรุงโดยมีเกณฑ์คือ หากข้อใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ 2 ท่านขึ้นไป เห็นสมควรให้แก้ไขปรับปรุง ผู้วิจัยทำตามข้อเสนอแนะ ซึ่งแบบสอบถามในชุดที่ 2 นี้เมื่อปรับปรุงหลังจากหาความตรงตามเนื้อหาแล้ว จำนวนข้อของส่วนที่ 1 และ 2 ยังเท่าเดิม แต่ในส่วนที่ 3 เมื่อปรับปรุงแล้วเหลือจำนวน 29 ข้อ

7. นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแล้วไปลองใช้ (Try-out) โดยสัมภาษณ์ครอบครัวของ ผู้ป่วยโรคเรื้อน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษาในเขตท้องที่ จ.บุรีรัมย์ จำนวน 21 ราย เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นตลอดจนส่วนวน และภาษาที่ใช้โดยผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ มาตรวจให้คะแนน แล้วนำการวิเคราะห์ดังนี้

7.1 แบบสอบถามพฤติกรรมอนามัยด้านความรู้ เกี่ยวกังานควบคุมโรคเรื้อนนำมาวิเคราะห์ดังนี้

7.1.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 27% ของทั้งหมด (ดูภาคผนวก ค.) คัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไปไว้ ได้จำนวน 47 ข้อ

7.1.2 นำแบบสอบวัดที่คัดไว้มาวิเคราะห์หาค่าความยาก-ง่าย โดยใช้เทคนิค 27% ของทั้งหมด (ดูภาคผนวก ค.) แล้วคัดข้อที่มีคุณภาพไว้คือมีค่าความยาก-ง่ายอยู่ระหว่าง 0.2-0.8 ได้จำนวน 37 ข้อ

7.1.3 นำแบบสอบวัดที่คัดไว้ 37 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร กูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder - Richardson Formula 20) (ดูในภาคผนวก ค.) ได้ค่าความเที่ยง 0.86

7.2 แบบสอบวัดพฤติกรรมมอณัณัยค้ำนห้ศนคคิเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อร่นนำม่วิเคราะห์คังนี้

7.2.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยเลือก 27% ของกลุ่มมาทดสอบความแปรปรวนก่อน และหาค่าอำนาจจำแนก ด้วยสูตร t-test (ดูภาคผนวก ค.) คัดเลือกข้อที่มีค่า t มากกว่า 1.75 ขึ้นไปไว้ ได้แบบสอบวัดที่ศนคคิที่มีค่าอำนาจจำแนก 1.75 ขึ้นไป จำนวน 31 ข้อ

7.2.2 นำแบบสอบวัดที่ศนคคิที่คัดไว้ 31 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเที่ยงตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) (ดูในภาคผนวก ค.) ได้ค่าความเที่ยง 0.93

7.3 แบบสอบวัดพฤติกรรมมอณัณัยค้ำนการปฏิบัติร่นเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อร่นจำนวน 29 ข้อ นำม่วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.91

8. นำแบบสอบวัดทั้งหมดมาปรับปรุงแก้ไข จนได้แบบสอบวัดฉบับสมบูรณ์ คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบวัดพฤติกรรมมอณัณัยค้ำนความรู้เกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อร่นจำนวน 37 ข้อ ประกอบด้วยความรู้เรื่อง

สาเหตุ อาการ และการติดต่อ	จำนวน 18 ข้อ
การรักษาโรคเรื้อน	จำนวน 8 ข้อ
การป้องกันโรคเรื้อน	จำนวน 6 ข้อ
การส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสภาพในโรคเรื้อน	จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบวัดพฤติกรรมมอานามัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน
จำนวน 31 ข้อ ประกอบด้วยทัศนคติคือ

สาเหตุ อาการ และการติดต่อ	จำนวน 13 ข้อ
การรักษาโรคเรื้อน	จำนวน 10 ข้อ
การป้องกันโรคเรื้อน	จำนวน 5 ข้อ
การส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสภาพในโรคเรื้อน	จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบวัดพฤติกรรมมอานามัยด้านการปฏิบัติตนในงานควบคุมโรคเรื้อน
จำนวน 29 ข้อ ประกอบด้วยการปฏิบัติตนเรื่อง

การรักษาโรคเรื้อน	จำนวน 12 ข้อ
การป้องกันโรคเรื้อน	จำนวน 10 ข้อ
การส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสภาพในโรคเรื้อน	จำนวน 7 ข้อ

9. นำแบบสอบวัดฉบับสมบูรณ์จำนวน 100 ฉบับ ไปใช้โดยการสัมภาษณ์ตัวอย่าง
ประชากรในเขต 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่างคือ จังหวัดสงขลา พัทลุง ตรัง สตูล ยะลา ปัตตานี
และนราธิวาสที่คัดเลือกจำนวน 100 ราย แล้วนำไปวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ของ
เครื่องมือภายหลังการใช้จริงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค
(Cronbarch) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบวัดพฤติกรรมมอานามัยด้านความรู้เกี่ยวกับงานควบคุม
โรคเรื้อน แบบสอบวัดพฤติกรรมมอานามัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน และแบบสอบ
วัดพฤติกรรมมอานามัยด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน ของครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อน
เท่ากับ 0.70 0.80 และ 0.90 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนที่ 1 ในชุดที่ 1 ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด ส่วนข้อมูลในส่วนที่ 2 ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ครอบครัวที่มีถือศาสนาพุทธทั้งหมด และครอบครัวที่มีถือศาสนาอิสลามบางส่วนซึ่งพูดภาษาไทยได้ด้วยตนเอง กรณีของครอบครัวที่มีถือศาสนาอิสลามและพูดภาษามลายูท้องถิ่นมีผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ซึ่งพูดภาษามลายูท้องถิ่นได้เป็นผู้ช่วยสัมภาษณ์ ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 12 มกราคม 2531 ถึงวันที่ 11 มีนาคม 2531 รวมเวลาประมาณ 2 เดือน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังผู้อำนวยการศูนย์โรคเรื้อนเขต 12
2. บันทึกข้อมูลในเครื่องมือส่วนที่ 1 ของชุดที่ 1 โดยใช้แบบตรวจรายการจากระเบียบของผู้ป่วยโรคเรื้อน ในครอบครัวที่เป็นตัวอย่างประชากร
3. การเตรียมการก่อนเก็บข้อมูลสำหรับเครื่องมือส่วนที่ 2 ของชุดที่ 1 และเครื่องมือชุดที่ 2 ซึ่งต้องใช้การสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากร มีการเตรียมการดังนี้
 - 3.1 เตรียมผู้ช่วยวิจัย โดย
 - 3.1.1 เลือกผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคเรื้อนของศูนย์โรคเรื้อนเขต 12 ที่สามารถพูดภาษามลายูท้องถิ่นได้จำนวน 2 คน เพื่อสัมภาษณ์ครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อนในตัวอย่างประชากรที่มีถือศาสนาอิสลาม และพูดภาษามลายูท้องถิ่น
 - 3.1.2 ฝึกอบรมผู้ช่วยวิจัย โดยอธิบายให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตัวอย่างประชากรที่ศึกษา รวมทั้งทำความเข้าใจเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามแต่ละส่วนโดยใช้เวลาศึกษาในรายละเอียด แล้วผู้วิจัยสัมภาษณ์ให้ดูเป็นตัวอย่าง และเปิดโอกาสให้ผู้ช่วยวิจัยได้ซักถามข้อสงสัย
 - 3.2 เตรียมตัวอย่างประชากร โดยแจ้งกำหนดวันนัดหมายที่จะไปสัมภาษณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบดูแลผู้ป่วย และผู้ที่จะถูกสัมภาษณ์ ใ้รับทราบทางไปรษณีย์ก่อนวันนัด

ล่วงหน้าประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ โดยวันนัดเพื่อสัมภาษณ์นั้นใช้วันที่เป็นกำหนดการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทีมเฝ้าระวังสังเกตของศูนย์โรคเรื้อนเขต 12 เข้าไปตรวจสอบภาวะร่างกายผู้ป่วยและตรวจผู้สัมผัสโรคร่วมบ้านประจำปีในชุมชน

4. ทำการเก็บข้อมูลในเครื่องมือส่วนที่ 2 ของชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ด้วยการสัมภาษณ์ครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อนกลุ่มอาการสงบ และกลุ่มอาการไม่สงบ ในเขต 7 จังหวัดภายใต้ความรับผิดชอบของศูนย์โรคเรื้อนเขต 12 ซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรที่ได้คัดเลือกไว้ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้สัมภาษณ์ทุกคนมีการแนะนำตนเอง และอธิบายถึงวัตถุประสงค์รวมทั้งขั้นตอนการเก็บข้อมูลให้ผู้รับการสัมภาษณ์ทราบ พร้อมทั้งขอความยินยอมในการทำการศึกษาด้วย ได้ทำการสัมภาษณ์ครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อนรวม 100 ราย แยกเป็นครอบครัวของผู้ป่วยกลุ่มอาการสงบ 50 ราย ครอบครัวผู้ป่วยกลุ่มอาการไม่สงบ 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเอส พี เอส เอช เอกซ์ (SPSSX - Statistical Package for the Social Science X) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

1. แบบสำรวจรายการส่วนบุคคล ในเครื่องมือชุดที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลของทั้งสองส่วนมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงโดยจำแนกตามรายละเอียดคือ

1.1 ในส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคเรื้อนในครอบครัวของตัวอย่างประชากร นำเสนอข้อมูลจำแนกตามชนิดของผู้ป่วย ศาสนา ระยะเวลาที่รับการรักษ เพศ อายุ วิธีการค้นพบผู้ป่วย และจังหวัด

1.2 ในส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากร นำเสนอข้อมูล จำแนกตามอายุ การศึกษา เพศ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และความสัมพันธ์กับผู้ป่วย

2. แบบสอบถามพฤติกรรมนอามัยทั้งสามส่วน ผู้วิจัยได้ตรวจให้คะแนน แล้วนำไปหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนดังนี้

2.1 แบบสอบวัดส่วนที่ 1 ข้อมูลพฤติกรรมอนามัยด้านความรู้ในงานควบคุมโรคเรื้อนของครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อน กำหนดค่าคะแนนดังนี้คือ

คำตอบ	ค่าคะแนน	
	ความรู้ทางบวก	ความรู้ทางลบ
ใช่	1 คะแนน	0 คะแนน
ไม่ใช่	0 คะแนน	1 คะแนน
ไม่ทราบ	ให้ 0 คะแนนทุกข้อ	

หาค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนกลุ่มอาการสงบและกลุ่มอาการไม่สงบ เป็นรายเรื่องและรายค่าน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาคะแนนเฉลี่ยเป็นรายเรื่องและรายค่าน หากได้คะแนนในส่วนใด 50% ขึ้นไป ถือว่ามีความรู้ส่วนนั้นในระดับที่ยอมรับได้ และหากคะแนนต่ำกว่า 50% ถือว่ายังไม่มีความรู้ที่เพียงพอในส่วนนั้น (นิภา มนุญใจ 2528: 80)

2.2 แบบสอบวัดส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมอนามัยด้านความรู้ในงานควบคุมโรคเรื้อนของครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อน กำหนดค่าคะแนนดังนี้คือ

คำตอบ	ทัศนคติด้านบวก	ทัศนคติด้านลบ
เห็นด้วย	3	1
ไม่แน่ใจ	2	2
ไม่เห็นด้วย	1	3

หาค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อน กลุ่มอาการสงบและกลุ่มอาการไม่สงบ เป็นรายเรื่อง และรายค่าน นำเสนอข้อมูลในรูปตาราง

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาระดับของทัศนคติ จากค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ค่าคะแนน	ระดับของทัศนคติ
2.50 - 3.00	ดี
1.50 - 2.45	ปานกลาง
1.00 - 1.45	ไม่ดี

2.3 แบบสอบถามส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมอนามัยด้านการปฏิบัติตนเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อน กำหนดค่าคะแนนดังนี้คือ

คำตอบ		การปฏิบัติทางบวก	การปฏิบัติทางลบ
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ค่าคะแนน	2	0
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ค่าคะแนน	1	1
ไม่เคยปฏิบัติ	ค่าคะแนน	0	2

หากค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนกลุ่มอาการสงบและกลุ่มอาการไม่สงบ เป็นรายเรื่อง และรายตำบล นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์การประเมิน พิจารณาระดับของการปฏิบัติตน จากค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ค่าคะแนน	ระดับของการปฏิบัติตน
1.50 - 2.00	ดี
0.50 - 1.45	ปานกลาง
0.00 - 0.45	ไม่ดี

3. ทดสอบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมอนามัยด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับงานควบคุมโรคเรื้อนของหัวหน้าครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนกลุ่มอาการสงบ และกลุ่มอาการไม่สงบ โดยการทดสอบค่า "ที" (t - test) แบบ t - test pair คือ เปรียบเทียบคะแนนเป็นคู่ ๆ ตามรายชื่อตัวอย่างประชากรที่เมืองค์ประกอบร่วมกัน ซึ่งคัดเลือกและจกรายชื่อไว้แล้วในขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างประชากร แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า "ที" (t - test) แบบข้อมูลจากตัวอย่างประชากรที่มีลักษณะเหมือนกันเป็นคู่ และการคำนวณหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล (∞ Coefficient) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอส พี เอส เอช (SPSSX - Statistical Package for the Social Science X) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (รายละเอียดของสถิติในภาคผนวก ก.)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย